Q. D. B. V.

MORBUM CONVULSIVUM

à

VISO SPECTRO,

Gratiosissimæ Facultatis Medicæ Consensu,

PRÆSIDE

FRIDERICO HOFFMANNO,

Med. Doct.

Publicæ disquisitioni exponit

JOHANN GEORGE Glytz/

Zittâ Lusat.

In Auditorio Medicorum.

Die 15. Aprilis A. O. R. M.DC.LXXXII.

JENÆ, Typis NISIANIS.

A & Ω.

PROOEMIUM.

C Orpus nostrum machina sensui externo deprehenditur longè artificiossima mechanicè constructis organis gaudens: In hoc tamen differt ab aliis avtomatis, quod hæc vel gravitate ponderum vel elatere pinnularum per vectes rotulasque moveantur, nostra autem machina à longè occultiori ~ali causâ. *Hic* 🜍 *seu calidum innatum non* △ *quidam est, non aliqua depascens humidum facultas, sed astralis prosapiæ, qui proportione stellarum elemento respondet, ut acutissimè* Philosophatur *Aristot. l. 2. de Generat. Anim. c. 3.* Cui divinus *Cous* assensum præbet, dum *l. de Carnibus s. 3. p. 249.* inquit: *Quod calidum sive* θερμὸν *vocant, id mihi immortale esse videtur, cunctaque intelligere, videre, audire, sentireque omnia tùm præsentia, tùm futura.* Uti enim astra in macrocosmo omnia ordinatè agunt, disponunt, vires ac calorem corporibus naturalibus elargiuntur: sic 🜍 noster sensitivus virtute plasticâ præditus omnia ordinate agit in corpore, temporis, numeri ac ponderis est callentissimus, caloremq; vitalem ac motum partibus organicis fœnerat. Et ob hanc quoque causam merè electivus existit noster spiritus, amicis gaudet, & hostilia aversatur illaque summo impetu à communione vitæ excludere nititur. Impetuosus hic ac concitatissimus spirituum mo-

tus evidens admodum ac perſpicuus evadit non ſolùm in inſultibus febrilibus, verùm etiam in motibus partium convulſivis ac ſpaſmodicis, quorum cauſæ arduæ cognitionis ac impendiò intricatæ ac abſtruſæ, illis, qui ſpirituum indolem minùs cognitam habuerunt, ut veteribus extiterunt, & hinc quoque morbum ſacrum Epilepſiam ſalutârunt, quod divinitùs credebatur immitti. Raras ac miras motuum talismodi convulſivorum ſpecies qui expetit ac penè hyperphyſicas, adeat *Heer. l. 2. Obſ. 1.* it. *Salmuth. C. 3. Obſ. 30. Horſt. Ep. ſ. 6. p. 356. Timæum in Epiſt. p. 20.* Ego jam in præſentiarum raram motûs convulſivi ſpeciem, â viſo ſpectro in adoleſcente anno abhinc obſervatam tradere, illiusque cauſas, naturam ac curationem methodo analyticâ medico-chymicis fundamentis ſuperſtructâ explicare ac delineare conſtitui, adductus præprimis ad hanc materiam, quod caſum iſtum rarum duce *Excellentiſſ.* Dn. D. WEDELIO, qui heroicis medicamentis, ipſum ægrum curavit, ipſis oculis viderim, omnesque circumſtantias, omniaque phænomena annotaverim. DEUS noſtris conatibus aſſiſtat.

HISTORIA.

Doleſcens XIX. annorum, temperamenti melancholico-pituitoſi, conſtitutionis lunaticæ ſcabioſâ lue per aliquot tem-

tempus vexatus, vesperi cum in servitiis domini sui deprehensus esset, spectrum in platea perspicit. Horrore ac timore plus quam panico perculsus mox pondus ipsius spectri axillis incumbentis summo cum angore persentit, in ædes tandem miserè ac planè exanimatus sic delatus horrore sudore frigido, debilitate virium, appetitûs dejectione per 14. *dierum spatium tentabatur. Mox alio tempore spectrum eâdem formâ notum pollicem pedis dextri quasi extrahere moliens lecto decumbenti in conspectum venit. Pollex insigni rubore altero die stipatus in suppurationem tandem abiit; Sequebantur brevi immanes*

convulsiones ac conductiones nervosi generis, ita ut instar arcûs inflexi corpus in sublime attolleret, nunc instar globi incurvaret, linguam morsicaret, & quidem cum concomitante calore partium p. n. pulsu citatiori, siti, alvique contumaci adstrictione; Lingua nonnunquam deficiebat, nonnunquam etiam delirè loquebatur, imò per fenestram sese præcipitare minabatur. Paroxysmus hic rediit per certa intervalla ac periodos statis temporibus, sibique ipsi prædicere ejus adventum potuit, dum auræ cujusdam adscensum ex inferioribus ad superiora per dorsum tendere persensit. P.C.

CAPUT

CAPUT I.

De morbis Convulsivis, illorumq; causis in genere.

I.

AFfectûs hujus convulsivi spasmodici indolem causasque antequam penitiori indagine prosequi incipiam, pretium duxi operæ, motuum convulsivorum in genere tradere quandam synopsin ac explicationem. Ut autem feliciori viâ progrediamur, attendendæ veniunt quædam differentiæ. Nimirum in tractandis affectibus convulsivis distingvunt nonnulli in motus convulsivos generis nervosi & generis tendinosi. Illi dicuntur CONVULSIONES, & facilè degenerant in Epilepsiam, adeò ut nervuli sat tenuis ramificatio læsa in pollice Epilepsiam in totum corpus transferat. Hi particulares magis sunt, & κατ' ἐξοχὴν quasi dicuntur MOTUS CONVULSIVI SPASMODICI.

II. Motuum nervosi generis spasmodicorum seu convulsionum tres à *GALENO* numerantur species. Prima est ἘΜΠΡΟΣΘΌΤΟΝΟΣ, quando cervix & spina reliqua in anteriora convellitur. Altera ὈΠΙΑΣΘΌΤΟΝΟΣ quando contracti sunt nervi, qui corpus in posteriora reflectunt, & tertia dicitur ΤΈΤΑΝΟΣ, & fit quando cervix & reliqvũ corpus ita riget, ut pari nisu à musculis contrariis violenter tensum in æquilibrio quasi permaneat. Noster affectus ad primam pertinet speciem, nimirum; ad ἘΜΠΡΟΣΘΌΤΟΝΟΝ.

III. Ut autem motus convulsivi & irregularis natura ac causæ rectiùs innotescant, indagandum primò est, quomodo functio motiva regularis in corpore animato peragatur. Non autem motûs regularis instrumentum juxta *WILLISIUM* aliosque ♎ animales constituunt soli, quippe hi purissimâ quidem lucidâ materiâ instructi, ast ad motum partium efficiendum vix sufficientes ac proclives sunt; in communionem itaque non immeritò vocandum esse censemus ☊ vitalem ex sangvinis fermentatione

ortum ac particulis elasticis 🜔no-lucidis 🜂eis magis gaudentem, qui partibus non solum calorem, verùm etiam motum ac sensum simul fœnerat, quod præter alia confirmat experimentum à *STENONE*, it. à *WILLISIO* communicatum: Quo nimirum arteriâ partis cujusdam ligatâ non aliter ac nervo præciso, vel obstructo omnem motum ac sensum partis perire adstruitur.

IV. Quò officio autem ∽ animalis fungatur in sensu ac motu efficiendo, penitiùs ut expendam, è re fore duco. Nimirum, ut lux vitalis seu Archeus, qui sensûs ac motûs opifex dicitur, in partibus emergat, ∽ vitalis radios lucidos in partibus à principio quodam fixativo fixandos ac reflectendos esse concludimus, nixi fundamentis naturæ familiaribus. Principium nempe fixativum provida natura ubique constituit. Sic nullus fons esset observante *Becch. in Phys. subterr. p. 85.* nisi concretum quoddam argillaceum natura pro concentrandis vaporibus Archeo subterraneo sursum motis 🜄eis constituisset. In regno minerali Gas sive effluvia 🜍eo-☿alia incoercibilia non coagularentur in metalla, nisi principium quoddam fixativum natura per argillas (quæ Ωtæ annotante eôdem *Becchero l. c.* purissimum æthereum ∽ elargiuntur) mineralibus posuisset, in quibus illa effluvia in metalleitatem fixari possint. Eôdem modo in corpore nostro glandulares glomi ubique adstites vapores lymphaticos calore sursum dimotos colligunt ac concentrant in lympham. Porrò quoq; radii ☉res 🜂e vecti in lapide Bononiensi calcinato s. creta cum ∽ Ⓘ ætherisata ac calcinata quàm optimè figuntur, concentrantur, ut hinc variè reflexi phosphorum constituant, qui tempore nocturno luce lunari fulget. Spectat huc locus elegantissimus apud COSMOPOLITAM, dum inquit de capiendo ☿ philosophico: 🜂 generat magnetem nostrum, & magnes noster seu 🜂 concretus apparere facit invisibilem 🜂 nostrum. Liceat hæc applicare in nostrum scopum: ∽ nimirum nervosus est quasi magnes à ∽ vitali 🜍eo ortus, qui ipsam spirituum lucem in partibus apparere facit, quæ lux vitalis non immeritò spiritus sensitivus, seu Archeus salutari debet.

V. Spiritum autem nostrum sensitivum revera esse lucidum, quamvis sensus eludat fallatque, à posteriori tamen probat ipsi-

us penetrantia omnem arcens putredinem facultas. Idem adstruunt flammæ è partibus animalium sparsæ, de quo videri potest *BARTHOLIN. de Luce Animal.* Item excrementa, v. gr. ☐, quæ lucida sæpè observata fuit, & ex quâ industrius quidam Chymicus suum phosphorum parare solet.

VI. Porrò præter singulare hoc officium & movendi quandam facultatem ~ animales purissimi illimitati ad quasvis impressiones ac formas recipiendas maximè capaces ac apti existunt, quam impressionem ejusque dispositionem agendi radio occulti regiminis spiritibus vitalibus, cum quib9 perpetuum ipsis intercedit commercium ac naturæ collegium, communicant, qui istius occulti regiminis animalis sunt exsecutores, uti adfectus, venena, medicamenta universalia, quæ immediatè spiritus animales alloqvuntur, & toti corpori communicantur, id faciunt testatum. Sunt enim spiritus hi nervosi annotante *Illustri Verulamio p. 568.* quasi rota suprema, quæ alias rotas in corpore humano circũagit.

VII. Adeoque ex hisce patet, subjectum ut quo, uti sensus ac motus naturalis, sic quoque p.n. ac convulsivi primarium esse spiritus animales, secundarium spiritus vitales. Subjectum ut quod sunt partes membranaceæ ac musculosæ. Hæ enim nectare sangvineo ac lymphatico utriusque spiritus vehiculo sunt perfusæ, ibi celebratur spirituum vitalis fermentatio, mechanica adest conformatio fibrarum ad motum maximè proclivis. Uno verbo, palæstræ sunt ipsius Archei, ut hinc non immeritò *Helmontius*; Sedem animæ sensitivæ in visceribus membranaceis v.g. orificio sinistro ventriculi, utero, in quibus admodum Archeus viget, locaverit.

IIX. Porrò quomodo motus partium carnearum ac musculorum peragatur & à quânam causâ ille dependeat, indagandum venit. Explodi spiritus pulveris pyrii seu ⊙ fulminantis ritu in partibus statuit *Willis. de Morb. Convuls. p. 3.* Verùm similitudo hæc ad causarum scrutiniuw si extenditur, admodum langvet. Non enim in spiritibus ⏀sum nec ♀eum inflammabile latitat principium, multò minùs specifica talis mixtio, qualis in pulvere pyrio locum habet, observatur in illis. Neque etiam fibræ, quæ corpora sunt solida manifestò inflantur, nec in majo-

rem

rem molem exsurgunt, quod aliàs fieri debebat. Potiùs itaque motus musculorum adscribendus est influxui spirituũ tùm vitalium tùm animalium, simulque humorum, puta sangvinis & lymphæ in partes, hi enim πολὺχονον (ut Hippocratico termino utar) seu impetum faciens principium possidentes in carnem seu staminum nervosorum & fibrosorum mollissimam texturam irritati à causa naturali summo impetu influunt & ad majorem tumefactionem indeque abbreviationem fibrarum carnearum, & consequenter extremorum adductionem, motum constrictivum musculis proprium efficiunt. Et hinc concipere licet simul momentaneam quandam irradiationem ac imperium spirituum, qni in humores, utrique autem in solidas partes summam potestatem habent, juxta *Excellentiss. Dn. D. Wedelium in Physiolog. p. 292.*

IX. Quò itaque fortior est spirituum & humorum in partes musculosas influxus ab effluviis acribus continuo spiritus ad influxum stimulantibus, eo gravior fibrarum abbreviatio ac motus musculorum constrictivus ac spirituum humorumque explosivus existit: Quæ explosio spirituum & humorum in motibus convulsivis jam dudum ipsi *Avicennæ* nota fuit, qui *L. 3. Tr. 5. c. 8.* convulsiones & ipsam Epilepsiam quàm acutè comparat cum sternutatione, in quâ manifesta spirituum & humorum explosio in menbranis narium ab effluviis acribus stimulantibus orta observatur.

X. ~ autem irritant illorumque influxum cum humoribus in partes impetuosum reddunt, adeoque causam mediatam constituunt odores subtili acri maligno elemento stipati, qui non solum schesin ac texturam ipsorum spirituum immutare ac copulam homogeneam destruere, verum etiam explosivas acres particulas heterogeneas spiritibus suffundere, adeoque motum irregularem ac spasmodicum producere apti nati sunt. Uti enim odores suaves ac medicamentosi Archeum mirè afficere ac demulcere solent: Sic quoque præter naturales, morbosi immediatè ob consymbolismũ æthereum illum injuriari possunt, ut hinc non immeritò *ingeniosissimus Helvet. in Diribit. Medico*, omnes morborum causas ex variis ac peregrinis odoribus dedu-

cat. *Nisi enim res per saporem aut odorem Archeo arriserint, nō intrò admittuntur juxta effatum acutissimi Helmont. in Tract. Medicam. p. 578.* Accedit quoque ad motum partium efferatum quod spiritus noster de prosapiâ astrali merè electivus, dum qualitates heterogeneas inimicas persentit & ad illas â communione vitæ excludendas sese armat, summo conatu ac nisu motum exerat, qui deinde morbosus ac p. n. fit.

XI. Delinquunt autem talismodi odores non solum qualitate manifestâ ⊖no - ♎eâ acri, verum etiam sensibus occultâ ac spirituosâ suaque seminali ac radicali agendi dispositione gaudent. Sic in deleterio ☿♎to, in salivâ canis rabidi, vel viperæ excandescentis non solùm peccat acidum aut alcalinum principum, verùm potius qualitas spirituosa idealis â luce insitâ variè configuratâ exsurgens. Uti enim lux spirituum animalium, ab affectibus peregrinis variè modificata mirum in modum corpus alterare solet: Sic quoque ideæ (quæ nihil aliud sunt quàm lux variam texturam nacta) corporum venenatorum regni microcosmici catastrophas minantur.

XII. Peccare autem in affectibus convulsivis materiam quandam vaporosam odoris speciem æmulantem, variæ testatum faciunt observationes: Sic adscensus auræ ante paroxysmum Epilepticum ex inferioribus sæpè percipitur, uti *Zacut. Lusit. l. de Prax. Admirand. Obs. 22. Tulp. l, 4. Obs. 3. Höchstetter in Obs. Part. 2. c. 7. Gelen. l. 5. de Loc. Aff. c. 6.* aliique plures annotârunt. Idem patet ex *Hippocr. l. 20. de Flat.* qui materiam flatulentam in Epilepsia incusat, it. ex *Avicenn. l. 3. Tract. 5. c. 8.* qui Epilepsiæ causam cum materiâ acri sternutatoriâ comparat. Suo quoque hoc corroborat calculo *Helmont. in Tr. Imag. ferment. impraegn. mass. sem. §. 17.* dum inquit: Epilepticum odore cadere, simulque ipsis odoribus erigi posse. *Sylvius* ∼ acidum volatilem naturalem spirituum crasin turbantem in motibus convulsivis allegat. Patrocinatur quoque nostræ sententiæ *Barbat. in Tr. de sangu. & Sero. p. 80.* qui epilepsiam oriri statuit, si flatus peregrini cum spiritibus animalibus permiscentur ac ad membranas deferuntur.

Caput. II.

De morbo hoc convulſivo ſpasmodico in ſpecie, ejusque cauſis.

I.

CUm itaque impetuoſum ac irregularem ſpirituum & humorum in partibus muſculoſis motum odores fracidos 🜍eo-acres producere ſuperiori capite edoctum, hinc hi odores peregrini naturæ exitium minantes undè originem ſuam petant, perſcrutandum venit.

II. Nimirum adſunt in corpore noſtro humores alimentarii duo, Sanguis & Lympha, quorum quivis ſuum peculiarem ſpiritum vehit. Hi humores ſi eccentrici fiunt, vappeſcunt, corrumpuntur ac odorem fermentalem ſpirituoſum naturæ ſummè infenſum contrahunt, ob intimè ſibi intermixtos ſpiritus, qui intimiorem malignitatem hiſce excrementis foenerant: Quo enim excrementum eſt ſpirituoſius, eò etiam eſt malignius. Si itaque lympha, quæ perpetuum commercium cum ſpiritibus animalibus fovet, extra vaſa ſtaſin moliatur, ſimulque qualitatibus ſpirituoſis tingatur, fertilis morborum mater ac minera præſtò eſt. Excrementa enim hæc admiſſionis intimioris immediatè alloqvuntur ob mutuam φιλαλληλίαν, quam inter ſeſe invicem fovent, ſpiritus animales, ibique diſpoſitionem ſuam agendi ſeminalem malignam evibrant. Talis magnetiſmus eſt in totâ rerum naturâ; Sic ☿ ob homogeneitatem ☉, ♀, ☽, ♂, ♀ magneticè appetit: Spiritus geniture virilis ad genituram femininam magnetico motu per poroſam ſubſtantiam fertur: Venenum ☿ale æthereum ad ſalivam tranſit, per quam penè omnia venena expurgantur: Miaſma peſtiferum ad tubulorum glanduloſorum glomeramina ſingulari naturæ robore magneticè defertur: Radii ☉res in cretâ particulis 🜍eis ſpiritus ⦶ imprægnatâ colligun-

guntur, ut inibi constituant lucem coagmentatam seu phosphorum: Eodem modo excrementa ex lympha, quæ contagio spirituum animalium haud immunis, orta, spiritus animales afficiunt ob consymbolismum suum ipsos alterant, schesimq; ac texturam immutant, ut inepti fiant ad motum regularem ac naturalem edēdum, uti cujusvis rei specifica forma particularum texturâ ac dispositione immutatâ virtutem suam amittit: Id, quod infinitis experimentis Chymicis evidens evadere posset nisi brevitas nobis pro lege esset. Sic venena, purgantia texturâ particularum per additionem aliorum immutatâ drasticam suam virtutem amittunt.

III. Porrò causam conjunctam quoque motuum convulsivorum constituit spirituum debilitas ac ἀτονία nativa vel Adscititia; facilius enim fermentum morbosum penetrare, faciliùs recipi in copulam spirituum, ipsisq; intimè combinari potest. Hinc nonnulli morbi, ex quorum censu etiam ipsa Epilepsia, sæpè per plures annos dormiunt, & non nisi per affectus, qui spiritibus ἀταξίαν ac debilitatem conciliant, exsuscitantur.

IV. Quodcunque igitur in nostro ægro spiritibus dyscrasiam conciliavit, ac tonum ipsorum dejecit, lymphamque stagnantem rappescentem spirituosis peregrinis qualitatibus imbuit, illud ceu causa antecedens, (quam vulgò remotam vocant) velificari motui convulsivo, quo correptus fuit, multum valuit.

V. Ex rerum naturalium familiâ suffragium non proletarium suppeditat temperamentum melancholico-pituitosum, quo æger noster præditus, quod spirituosi sanguinis defectum, & lymphæ scoriis acidis collutulatæ abundantiam indicat: Ob sordes itaque acidas 🜂stres in sanguine accumulatas ad stasin lympha, quæ minùs spirituosa, maximè proclivis existit. Nec sexus ac ætas quoque huc declinant: Hæc enim humorum crudiorum ac sordium ⊖narum admodum ferax fuit.

VI. Constitutio spirituum â primâ nativitate frigida & humida seu ☽tica multam quoque aurigatur generationi affectus nostri. Spiritus enim debiles, frigidi & humidi non solum rationis imperio minùs ritè præsidere possunt, verum etiam ad

quasvis impressiones externas recipiendas sunt aptissimi, & hinc juxta *Paracelsum* ☽tici spectris ut plurimum vexantur, quæ sæpissimè nihil aliud sunt, quàm entia quædam imaginativa quæ phantasia ob spiritus debiles firmiter citra voluntatem sibi imprimit, ut spectrorum apparentia præsupponat non nunquam insomnium vigilantis seu leve delirium. Et hinc omnes illi, in quibus rationis imperium ob spiritus debiles cessat, ut melancholici, senes, mulieres, febricitantes, timore correpti, tempore nocturno facilè spectris vexantur, illorumque phantasia cruciatur. Adeoque non immeritò *Paracelsus* nonnullos qui â spectris continuò cruciantur, per medicamenta, quæ in debitam activitatis sphæram spiritus ponunt, restituere conatur.

VII. Scabiosa lues quâ æger noster per aliquot tempus tentatus multum quoque generationi affectus hujus convulsivi patrocinatur. Hæc enim indicat statum sanguinis ac lymphæ cacochymicum, & seri peregrinis ⊖bus polluti circa glandulas sub cutaneas miliares stagnationem ac vappescentiam.

VIII. Terror tandem â viso spectro ortus penè omne punctum in productione affectus nostri convulsivi absolvit. Hic enim non solum spirituum tonum dissipare, delicatamque nervorum compagem dejicere, verum etiam lympham in parte stagnantem spirituosâ qualitate radicaliter imbuere apto genio gaudet: Terroris enim, uti omnis affectûs idea per totum systema nervosum non aliter ac sonorus tremulus motus per 🜁 propagatur ac disseminatur, & hinc quoque ipsa lympha, quæ cum spiritibus animalibus perpetuum ac amicabile commercium fovet, hâc peregrinâ ideâ imprægnatur. Testantur id affectus animi, qui in ipsum menstruum microcosmicum salivale, quod lymphæ soboles est, suam agendi potestatem evibrat: Sic motis spiritibus ab affectibus, â medicamentis ☿libus, lympha ac saliva eôdem modô movetur & orgasmum patitur: Sic femina gravida terrore percussa peperit puellam caduco lethali obnoxiam, ut notat *Hildan. Cent. 1. Obs. 8.* Adeò idea beneficio spirituum animalium omnibus partibus communicari potest. Custodire autem terroris ideam facultatem in discursivum ac anomalum mo-

motum spiritus cogendi, eorumque crasin immutandi, liquidò patet ex plurimis lugendis historiis Epilepticorum, qui â subito terrore affectum hunc sibi contraxerunt. Vid. *Heer. Obs. 23. p. 274. Amat. Lusit. Cent. 12. Curat. 90. Helmont. de Ort. Imag. morb. It. Salmuth. Cent. 2. Obs. 73.*

IX. Porrò multum quoque ad nostrum affectum contribuit stagnatio ac corruptio sangvinis & lymphæ in porosa pollicis pedis substantiâ causata ab immani terrore, cum spectrum pollicem hunc tempore nocturno extrahere moliebatur. Spiritus enim in hâc parte à terrore summè perculsi à circumferentia ad centrum regressi fuerunt, & hinc non potuit non sequi lymphæ ac sangvinis stasis, corruptio & suppuratio. Quascunque enim partes spiritus vitæ lucidus, putredini resistens, non amplius attingit, in illis oritur putredo, ut elegantissimè philosophatur *Paracels. in part. 3. libr. 1. p. 3.*

CAPUT III.

De explicatione symptomatum ac morbi hujus Prognosi.

I.

ENumeratis hactenus causis, à quibus tanquam prolificis parentibus affectus noster spasmodicus dependet, jam meditatio devolvenda est ad symptomatum legitimam enodationem ac explicationem, quæ acerbissima fuerunt, signaque morbi Diagnostica constituerunt.

II. Horrore æger percutitur. Hic singularis affectæ sensationis species est immediatè ab Archeo causata: Nimirum ille peregrinis qualitatibus perceptis valdè percellitur, à circumferentia ad centrum movetur, eâdemqꝫ operâ ab omni fermentatione vacat. Hincque ætheris quies, in qua frigoris vera essentia secundum *Cartesium* consistit, necessariò subsequi debet Fermentatio

mentatio enim nihil aliud est, quàm motus æthercarum particularum in materiâ ♀eâ fermentescibili excitatus à spirituum influxu.

III. Sudore frigido corripitur, qui à lympha omni spiritû orbata ac subsistente frigida per poros subcutaneos sub guttularum forma promanante ortum ducit.

IV. Virium debilitate laborat ob fermentationem vitalem Archei fabrum in partibus debilem ac labascentem, quæ provenit à dyscrasiâ tûm spirituum, tùm humorum.

V. Appetitus planè emortuus est: Hic enim non solùm est actio ipsius ventriculi particularis, sed potiùs systematica à totâ dependens spirituum familiâ. Hinc omnibus penè morbis, in quibus spiritus non ritè sunt constituti appetitus prostratus complicatus est, ac sponte quoque redit in statum naturalem positis spiritibus per panaceas, quæ immediate spiritus afficiunt, & hinc sæpè nomine stomachicorum veniunt.

VI. Instar arcus inflexi corpus in sublime tollebat: Hoc phænomenon debetur ipsis spiritibus animalibus in spinali medulla ac plexibus nervosis abdominis consitissimis insigniter irritatis à particulis heterogeneis acribus densiùs ipsis agglomeratis. Hinc non potuit non subsequi animali regimine influxus sangvinis & spirituum vitalium citatior ac impetuosior in partes, qui ob fibras immaniter contractas ac distensas musculos abdominis climati dicatos spasmodicè ac dolorificè contraxit, partesque annexas simul sursum movere aptus extitit.

VII. Calor p. n. pulsus citatior, vigliæ debentur citatiori spirituum ac humorum in partes confluxui, item circulationi ac evolutioni. Motus quoque musculorum fortiter contractivus sangvinis & lymphæ circulationem multùm promovet: Quò fortior autem est sangvinis circulatio, eò velocior motus particularum ætherearum, & per consequens calor fortior, spirituum acredo, quæ vigilias gignit, producitur.

IIX. Sitis ægrum affligit ob lympham ⊖siorem ac magis adustam à sangvinis acri fermentatione redditam, quæ orificii sinistri fibras nerveas stimulando molestâ sensatione afficit Archeum, quæ Archei passio dicitur sitis seu appetentia humidi.

IX. Alvi

IX. Alvi contumax adstrictio adest, quæ penè omnibus spasmodicis motibus conjuncta est, ut colicæ calculo, Epilepsiæ, passioni hystericæ, hypochondriacæ. Fibræ enim intestinales nerveæ ob nervorum in toto corpore colligantiam ac communionem spasmodici aliquid simul experiuntur, & hinc spirarum intestinaliũ motus peristalticus inordinatus ac quasi inversus fit, dum spira illa, quæ debebat dilatari, simul constringitur.

X. Delirè nonnunquam loquebatur ac per fenestram sese præcipitare volebat. Spiritus enim copula suâ activâ homogeneâ destructâ schesique immutatâ non amplius imperare phantasiæ queunt. Hinc ob spiritus debiles phantasiâ fortiori circa aliquam rem redditâ memoria ac ratiocinatio semper læditur juxta *Galen. l. 3. de Loc. Aff.* sive insomnium fit vigilantis juxta *Helmontium.*

XI. Lingua nonnunquam deficiebat ob musculos linguæ motui inservientes convulsos. Non raro enim motibus convulsivis conjungitur linguæ amissio *Vid. Beniven. c. 9. de abdit.*

XII. Per certa intervalla paroxysmus rediit. Natura enim non semper in motu existere potest, sed inducias sibi nonnunquam concedit, nihilominus per certas periodos motus naturæ redit: Archeus enim de astrali prosapiâ participans ac plasticâ scientiâ præditus omnia ordinatè agit, mensuræque numeri ac ponderis imò temporis est callentissimus: Sic naturæ instinctus ad prandium, somnum, vigilias stato tempore nos iterum sollicitat.

XIII. Symtomatum hactenus expositorum contemplatione manu quasi ducimur ad decernendam eventuum prognosin, & quidem primò ratione Salutis & Mortis. Hic morbus curatu admodum est difficilis: Difficultas autem in illo consistit, quod spiritus animales, qui supremum in corpus jus atque imperium possident, motusque ac sensus parentes sunt, â tono suo penitus dejecti & p. n. constituti sint, qui non nisi per medicamenta centralia intimioris admissionis legatos restitui possunt: Deinde quia spiritus animales singulis paroxysmis magis debilitantur, eorumque textura invertitur, & tonus dissipatur, ut deinde materiæ cujusque heterogeneæ incursibus facillimè pateant,

teant, adeoque ipsa diathesis morbida repetitis paroxysmis confirmata atque radices altiùs agens ægrè tollatur: Accedit quoque quod status lymphæ cacochymicus, spirituum naturalis atonia ac delirium simul adsint.

XIV. Verùm spes adhuc refulget optimæ curationis; beneque sperare jubet ægrum ætas juvenilis calido innato vegeto adhuc pollens item, quod spiritus animales cerebri meditullio insiti nondum â peregrino fermento injuriati inque spasmodicos motus concitati sint. Porrò quoque morbus est recens nec inveteratus, adeoque etiam facilius dissipabilis.

XV. Ratione longitudinis morbus hic in poroxysmo sat est acutus, per longum tamen tempus durare potest, si præprimis degeneret in Epilepsiam, melancholiam, paralysin, qui affectus maximè sunt consororiantes. Interim tamen heroicis ac magnificæ famæ remediis non destitutus brevi ut curari possit, promittimus, si præprimis illis ex præscripto utatur. Miserum enim est cum nolis mori non omnia facere ut vivas. Ratione eventûs terminabitur morbus placato spirituum impetu ac ataxiâ & motû illorum anomalo destructo, item factâ odorum malignorum acrium volatilium dissipatione.

Caput. IV.

Curam tradit.

I.

INquirendæ affectus nostri convulsivi naturæ omnis hactenus fuit dicata solicitudo, profligādi ergo illius restat ut meditemur curam, quæ ut ex causarum connectione fluat, quatuor absolvatur Indicationibus. Primò enim spirituum ac humorum in partes influxus citatior, actuosior, ac spasmodicus irregularis placandus, ac demulcendus est. Secundò spiritus summâ atoniâ ac dyscrasiâ laborantes confortandi ac corroborandi sunt. *Tertiò* odores maligni acres volatiles dissipandi ac destruendi, ac demum *Quartò* lymphæ στάσις ac vappescentia impedienda, copiosa eliminanda.

II.

II. Spirituum autem ac humorum enormem & ferocem nfluxum ac motum sistunt placantque V. S. instituta præprimis n pede, hâc enim sanguis elasticitate ac vi expansivâ præditus gregie ventilatur ac imminuitur. Ob hanc quoque causam mire ollaudatur à Practicis in omnibus motibus convulsivis. Vid. *Henr. ab Heer. Obs. 29. p. 329* qui puellam convulsionibus dis tentatam nullis medicamentis restituere potuit nisi solâ V.S. *Forest. l. 20. Obs. 96. Zacut. Lusit. l. 1. Prax. Adm. Obs. 29. it. ecch. in Consultat. p. 851.* qui ad imminentem paroxysmum pilepticum cohibendum ait, præsentissimum remedium & auxilium esse, si sanguinis paululum juxta talum utriusque cruris ittatur. Hæc quoque in ægro nostro mirandas vires præstitit.

III. Ligatura quoque & constrictio abdominis ad impeiosum spirituum motum blandè compescendum partesq; memranaceas detinendas multum facit, & hinc quoque in omnibus otibus spasmodicis locum habet.

IV. Porrò quoque clysteres singulari facultate pollent iritus ad partes inferiores derivandi, ut inibi sese liberent irritantibus peregrinis humoribus, & hinc clysteres in nnibus motibus convulsivis ac affectibus capitis sunt conveentissimi. Concinnari possunt ex variis herbis nervinis, emolntibus ac stimulantibus.

V. Tandem quoque anomalum ac discursivum spirituum humorum in partes musculosas influxum, blandè demulcent ac tinent medicamenta ♁ anodynô delibuta, blandisque partilis paregoricis & svavi ἀναθυμιάσει gaudentia v.g. inter vegebilia palmam præripiunt opiata, ut Laudan. opiat. per fermentionem enchirisi *Langelottianâ* paratam. it. Ess. anodyna ex udan. opiat. p. iij. Balf. Apopl. p. 1. cum 🜍 ♀lato acuato prius m ♎ ⊕ dulci parata. It. terrestre illud, quod in opio est cum spiu ⊖li fixatum ac calcinatum, suppeditat laudatissimum anoynum. Spectant huc quoque ex vegetabilibus ▽ tiliæ ℅ um buxi, famosum Heraclin. *Ruland.* it. ℅ hyosc. expr. ac um, quod cum ℅ NM, ℅ castor. Zibeth. balf. Peruv. addi- momento ☿ nativ. & guttul. de ℅ rut. salv. rorismar reixtum externè instar incantamenti spasmodicos motûs sistit.

Ex anodynis è regno minerali petitis, quæ adhuc majoris sunt energiæ eminent ♁na ♆e fixiori ♁ arctiùs intertexto imbuta, præprimis ♁is cum oleo ⊕li fixata, quæ vera est panacea Anvvaldina, ut *Dn. Jünck. in Chym. Experiment. Curios.* monet, Celebris quoque est pulv. ex scoriis reguli ♁ ultimâ ⚗tatione cum ⊕li institutâ collectus.

VI. Porrò spiritus dyscrasiâ insigni laborantes confortant ac nervos solantur. (α) Medicamenta ⊖ volat. blando ♆eo pollentia, quæ spiritibus naturalem schesin ac crasin inducunt, ipsisque maximè amica existunt; laudem hinc merentur spiritus ⊖ ✱ci vinosus cum ▽ apoplect. l. ▽ lil. convall. ~osâ mixtus ac externè vel internè applicatus it. spirit. nerv. volat. ex succin. castor. croc. bals. Peruv. cum ♄, addita s.q. ⊖is ♀ & ⊖ ✱ci ♌tus. it. Ess. castor. cum ~ hoc nervino penetrantissimo volat. parata. Elix. cephal. *Rolfinck. Dn. D. Wedel*, quæ medicamenta in debilitate spirituum summam efficaciam possident. (β) Acida ♆eo volatili principio pollentia, quæ effluvia acria spirituum refrenant ac motum concitatum ipsorum sufflaminant & figunt. v. gr. ~ ⊕i dulcis, omne quoq; hic absolvit punctũ ~tus ⊕li fumosus ex ⊕ optimè per crebras solutiones ac coagulationes depurato ♌tus, si præprimis aliquoties super ☺ cohobetur, it. phlegma ⊕ à ~ ⊕ recenter ♌to abstractum, quod verum ~ ⊕ judicat *Paracels. in part. 6. p. 253.* it. ~ ⊕ ♀ ex ☺ florum ⊖ ✱ci ♀is præparatus. Inter omnes autem hos ~ acidos volatiles excellit ~ ille ⊕ volatilissimus, qui paratur ex ⊕ ♂li ~ ⊖ ✱ci ebrio in ~ vitreâ △ aperto ♌tus, qui reverà vice fungitur ~ us epilept. Hartmann. Spectant huc quoque ℞æ ex 4. fl. cordial. rosis, fl. pœon. cum menstruo acidulo volatili præparatæ.

VII. Denique vapores malignos ~osos acres, qui tenerrimas nerveas fibrillas mirum sauciant, dissipant ac destruunt præter cauteria, quæ ab *Hippocr. l. de morbo sacro*, à *Trincavell.* it. à *Willis. Tr. de morbis Convuls. c. 3.* miris encomiis ornantur, (α) vesicatoria, quæ ad peripheriã humores ac vapores attrahunt, inque nostro ægro magnã opem locarunt. De horũ singulari usu in Epilepsiâ ac motibus convulsivis *v. Excell. Dn. D. Fasibus in diss. de Vesicat.* (β) Sudorifera tùm volatilia, tum fixa, quæ odores acres

malignos quàm optimè diſſipant, ac è communione vitali excludunt. Omnibus hic palmam præripit ♁ ebor. balſam: cujus vires excellentiſſimæ ſunt: conſit hic ſi Eſſ. balſ. Peruv. cum ♁⊖✱ vinoſo parata commaritetur cum ♁ ebor. ac leni digeſtione foveatur, it. ♁, C.C. ſuccinat. ℞ a Bezoard. Eſſ. corall. volatilis cum ♁ ligni coryli parata inſigne merentur encomium: tùm fixa, ut ♁ Diaph. ceruſſa ♁ candore eleganti acceptiſſima, quæ vera materia perlata *Crigneri*, it. *Dn. D. Richteri, Practici Sittavienſis*, panacea famoſa exiſtit (reduci enim quàm comodè beneficio carbonum in ♛ iterum poteſt.) it. ♁ ♁ nativa vel etiam factitia, remixta præprimis cum ⊖ volat. Ebor. fixato in cryſtall. ♀. it panacea ex electro majori cum p. iij ☽i calcinato præparata. Omnibus quoque hic palmam dubiam reddit ☿ diaph. Helm. qui ad imitationem quàm commodè ex ♁ ♁ cum ♁ ♀ viridi (qui emergit ex ☺ fl. ⊖ ✱ ♀ eorum per ♁ ♌to) fixatâ, depromi poteſt. it. commendabiles ſunt pulveres claſſici Bezoard. quorum modus agendi hic eſt, ut nimirum acidum ſpirituoſum excrementitium magneticè quaſi attrahant, ſeque cum ipſo intimiùs ſaturent. ut mutuâ cenfermentatione fiat benignum naturæ amicum, non aliter ac ☿alia, ▽ea, fixa, ſi miſcelam ac copulam ineunt cum medicamentis draſticis, omnem vim ipſis demunt illaq; enervant. (γ) Magnetica, quæ ob pororum ac particularum homogeneitatem maximè apta exiſtunt odores acres magneticè quaſi attrahere & recipere, ſicque paroxyſmum avertere præmiſſis inprimis præmittendis. Laudantur hunc in finem ſtercus pavonis, in quo egregius latet magnetiſmus, commendatum â *Williſ.* item *â Borell. Cent. 3. Obſ. 15.* ▽ de ſtercore vaccæ nigræ, *Crollii* arcanum eſt. Pulvis antepilepticus *Heer.* ex cran. human. excremento pavonino veſica apri cum lotio in furno ſiccata, viſco colurno, ∘°∘ ſuccin. inodoro conflatus & deſcriptus in *Obſ. p. 276.* magni quoq; faciendus. Porrò inter transplantativa ac magnetica laudatiſſima ſunt ſanguis humanus, de cujus uſu vid. *Barthol. Cent. 2. hiſt. 78. it. Cornel. Celſ. l. 3. cap. 13.* ♁ ejus ab *Helmont. in Tr.* ♁ *Vit. §. 16.* magni æſtimatur. Eſſentiam ſanguinis humani cum ♆ paratam laudat *Paracelſus.* ♁ ſecund. human. pleno ore deprædicat *Cnæfelius* qui Re-

 gem

gem Poloniæ Epilepticum illo restituit. ⊖ cran. human. volat. it. Cran. human. præparat. ⊖ volat ungul. alcis in spasmodicis spirituum insultibus singularem quoque promittunt energiam atque effectum: ⊖a hæc volatilia ex regno animali oriunda *Borrich. in Act. Med. Haff. Vol. 2. Obs. 68.* mirè æstimat non ob auctoritatem clarissimorum virorum, sed ob temperamenti analogiam, quippe quæ ⊖ia jam ante in corpore humano nata & fermentata poros omnes capitis diu perreptarunt, eosdem in alio, sed ægro capite tantò invenient facilius, hostilemque morbi causam exterminabunt. Inter vegetabilia eminent rad. pæon. visc. qvercin. coryl. bacc. herb. Parid. ramus sambuci in salice antiquâ nascens, qui etiam externè applicatus epilepsiam ac affectus nervorum profligat. Vid. *Barthol. Cent. 4. hist. 69.*

IIX. Tandem Lympham stagnantem vappescentem acido charagmate notatam in ordinem redigunt, corrigunt, ac evacuant (α) Salivantia, quæ specificè spiritus animales movendo lympham movent, & ob hanc causam divinas medentibus porrigunt manus in desperatis quibusdam morbis à lymphâ spirituoosâ stagnante incunabula agnoscentibus, imò *DN. Ludovici in Tr. de volatil.* ⊖ ♀ *p. 83.* omnis generis panaceas sub pari operandi modo feliciter in morbis quamplurimis dari statuit. Omnem hic superant laudem ☿. dulc. ♁ri astro inprimis exaltatus, it. ☿ cum ☉ & ☽ amalgamatus, & △ fortiter per diem administrato in pulverem rubicundum egregiè lympham moventem, qui vera panacea *de la Vigne, Medici Regis Parisiens.* existit redact9, dosis est à gr. ij. ad gr. iij. Nec inferioris energiæ quoq; est āāā ☿ ☉re benè per lotionem à scoriis nigricantibus depuratum & frequentiori ▽tis abstractione in pulverem rubicundum fixatum: ♁ quoque ex ♕ ♀ (qui ♆ maximè abundat) cum ♉mato parata minus quidem nota, ast elegantissima, ☿o diaphoret. cuivis palmam dubiam reddens. It. ℞a ♁ ♀ sata vel ⊖ ♀ eum ♁le ☉eum ex ℞a ♁ ♀ sata evaporata emergens, insigni encomio dignum. Porrò decantatissima quoque est ℞a ☽æ it. Ess. ☉ sequenti præprimis enchiresi præparata: Nimirum ☉ amalgametur cum ☿ & ☿ in laminâ ferreâ iterum evaporet, ☉ relictum subtilisatum & cum fl. ♆ leniter posteà calcinatum -- ui ✱ci vinoso vel

🜄 ui ⊖ subtilissimo vel 🜄 ui ♄ affuso elegantissimam suam elargitur Essentiam; quæ potentissimè non solum obstructiones expedit, amurcam venarum resolvit, & feces alvinas nigrô colore tingit, verùm etiam Oeconomiam spirituum mirè simul confortat. (β) Vomitoria quæ non solum salivalem laticem miliares œsophagi glandulas vellicando evacuant sordesque impactas removent, verum etiam singulari virtute fulgent spiritus animales ac lympham stagnantem movendi inque ordinem redigendi. Laudem hunc in finem potissimum merentur ♁alia fixa & ♁ta, v. g. ⊕ ☉is, vitrum ♁ii ☉re, quod efficacissimum simulque egregiè confortativum, it. ♁ nativ. vel ☉ fulmin. cum croco metall. vel ♀emet. commaritatum. (γ) ♂lia, quæ ⊖a acida absorbendo ac præcipitando in lympha sunt indicatissima eminent: Ex horum censu Ra ♂ *Zwelf.* ex tempore ex liquore ♂li cum arcano ♀ vel Ra corall. conjugium ineunte parata, it. Ra ♂ balsamica. Crocus ♂ saccharin cum pulv. absorbente Dn. D. *Wedel.* mixtus. (δ) Purgantia, quæ serum correctū quantitate delinquens per tubulos intestinales evacuant. Inter hæc selectum merentur Helleborina, quæ à *Paracelʃ. Ballon. Fabro in Prax. Tackio in Chrysog. Anim.* it. *Cnœʃelio* in morbis capitis mirè depredicantur. Hic in usu familiari habuit pulverem seqq. ℞ fol. Helleb. nigr. veri-sacch. albiss. āā ℥j ⊖ essential. acetosell. gr. XXIV. Elæosacch. cort. citr. recent. gr. XII. M. F. Pulvis Dosis est à ℈i ad ℈ii. Pulvis quoque purgans ex resin. Gialap scamm. ceruss ♁ crystall. ♀ ac °/o cort. citri adornatus non suâ laude caret. (ε) Præter sudorifera superius memorata diuretica quoque conveniunt quæ saburram ♀eam 🜄strem per renale congruum evacuatorium eliminant. v. g. locum hic commodum inveniunt oculi ♋ 🜄 ⊕i dulci ♌to, (qui longè elegantior est sapore acodore,) imbibiti. it. arcan. ♀ copula amicâ ⊖ volat: succin. associatum 🜄 ⊖ ✱ quoque est laudatissimus coagulatus in crystall. ♀ vel cum 🜄 ⊖ dulc. mixtus.

IX. Data itaque cura generali ac medicamentorum selectu suppeditato difficile non est prudenti memoratarum mixtura formularum varia concinnare genera, ita ut quævis formula pluribus indicationibus simul satisfacere possit.

X. Tan-

X. Tandem Diætam, nequid desiderari videatur, brevibus subjungimus. Aeris nimirum declinet æger enormitatem, cibos flatulentos, acres, ☽ sos, pituitosos cane pejus & angve fugiat, vinum, omniaque spirituosa parcissimè hauriat, motûs & quietis æquilibrium servet, affectibus animi nunquam indulgeat; & excretiones consvetæ, si restiterint, promoveantur.

Præ-eximio ac clare docto

DN. GLYTZIO, s. pl. d.

PRÆSES.

Veram animi quietem, à Deo, sapientiâ, & literis esse divinitus dictum quis neget? Hæc enim vera virtutum pedissequa, effato Taciti proprium hominis bonum, *hæc hominem DEO jungit, cujus tanta vis est, ut omnia si ex altera parte ponantur, ne appareant quidem. Felix itaq; ille, quem pietas, sapientia, eruditio commundat. Longe autem felicior adhuc ille æstimandus, qui non solum in literis Deum sapit, verum etiam ipsam sapientiam traducit ad medicinam & medicinam ad sapientiam.* Medicus enim philosophus s. sapiens juxta Divinum Coum tr. de medico l. 1. s. 1. Deo æqualis habetur. Nam neque multum inter se differunt, & quæ ad sapientiam requiruntur, in medicina insunt, nim. pecuniæ contemptio, pudor, modestia, existimatio, judicium, mundicies sententiarum elocutio & divina præstantia. *Delector itaq; tuo animo mi amicissimè Glyzi, & ejus in studium medicinæ ac sapientiæ seu virtutum impetum, ex quò novi, amavi, idq; eo magis, quod non solum in vita Tua eximia pietas, in moribus probitas in actionibus singularis alacritas eluceat, verum etiam Te elegantiori literatum ac medendi peritia cultum præsens loquatur, specimen, siq; ex prima delineatione totius picturæ æstimanda perfectio, sane Te uberrimum tandem fructum patriæ fœneraturum esse confido. Indulgeat Clementissimus, Teque diu servet bono publico, patriæ, cui etiam natus es. Nil amplius addo præterhoc: Spem & sustine sic fortunam & invidiam vincere facillime poteris. Vale! Dabam Jenæ è Museo die 13. Aprilis Anno 1682.*

S. D. G.